

11%-a van természetvédelmi rendeltetésbe sorolva, 21%-a közjóléti rendeltetésű. Ez és a nagyváros (Pécs) közelsége az oka, hogy az Árpádtetőn 1996 óta működő erdei iskola nagyszerű eredményeket ér el, nagy érdeklődésnek örvend.

Az iskolát és az oktatás módszereit *Adorján Rita* vezető pedagógus mutatta be. Szavait sok-sok kérdés követte. Ezután a Kőszegi-forrás erdőrezervátumban a magárahagyott erdőben zajló folyamatok egy-egy fázisát értük tetten (Mánfa 83A, 82C). Majd a Rákos-völgyben tettünk egy sétát, melynek során a Mánfa 85A, 87A erdőrészek felújításának történetét és eredményét ismerhettük meg a *Máthé János* műszaki vezető segítségével. Külön érdekesség volt a hegyvidéki viszonyok között végvágásokban az LKT és a kötélpálya alkalmazásának aránya, gazdaságossága és hatékonysága.

Vendéglátóinkat ezúton is köszönet illeti a színvonalas szakmai program kidolgozásáért, a vitákat kiváltó és megoldásokat igénylő gondok felvetéséért.

Bús Mária, dr. Pethő József

Néha mégis álmodom...

Szófogadó nem voltam,
így hát le is pottyantam.
Szellő szárnyán folytattam,
és a földön koppantam.
A turisták futottak,
belém, belém botlottak.
Repültem és repültem,
nagyon beleszédültem.
Patakpartra sodródtam,
és vízbe pottyantam.
Onnan kőre tapadtam,
és anyámra gondoltam.
A kő magához fogott,
a víz el nem ragadt.
Néha mégis álmodom,
milyen volt az ágakon.

Hódossy Erzsébet, 12 éves
(Mókus Suli, a Mecsei Erdészeti Rt.
Erdei Iskola lapja)

Apropo Pro Silva Hungaria Közgyűlés – vendégszemmel

A PSH a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás kidolgozására, elterjesztésére alakult közhasznú társaság. Alapelveit kis zöld könyvben, az Erdészeti Lapokban, ill. a sok vendégre való tekintettel – a közgyűlésen is ismertette. Lényege: az eddigi erdőgazdálkodásban a faanyag-előállítás alapvető termelőeszköze a termőtalaj (termőhely) – ezen vet, ültet, nevel, arat, véghasznál, hasonlóan, mint a mezőgazdaság.

A természetszerű erdőgazdálkodás felfogása szerint a termelőeszköz az erdő a maga teljességében, és ennek egyik terméke a kivágásra érett faegyed. (És ahogy az „aranytojást tojó tyúkot”, úgy az erdőt, mint termelőesz-

közt, sem illik levágni – legfeljebb, ha nagyon éhes vagy nagyon sietős a tulajdonosnak.)

A gazdálkodás tartamosságához az erdőnek stabilnak, megújulásra képesnek kell lennie. (Őshonosság, elegység, harmónia az ökoszisztémán belül – vadlétszám.)

A PS az egyed szintjén dolgozik, az „értékfákat” segíti, majd kivételük után újakat léptet helyükre. Így folyamatosan a növedék 60–70%-a kitermelhető, az erdei ökoszisztéma jelentősebb károsodása nélkül. Az újulat megjelenését nem tekinti felújítási kényszernek – az erdő megújítja önmagát. Jó termőhelyen a felújulás nem gond – miként az általában mintának tekintett Németor-

szágban sem, de kedvezőtlen termőhelyi viszonyok között a körforgás megszakadhat (makktermés hiánya, újulapusztlás), vagy a felújulás nagyon elhúzódhat. A szukcesszió malmai lassan örölnék – az idő pedig növedék, ill. pénz. Ilyenkor vagy mesterségesen „besegítünk” alátelepítéssel, vagy sikerül „rontott” erdőt létrehozunk. A túlzott vadlétszám is leállítja az önmegújítást, de általában a természetszerű gazdálkodást. Az ismertetett német szemlélet: „vadvárt észlelünk, kilövünk” viszont nem tesz lehetővé eredményes vadgazdálkodást.

A PS szemléletű gazdálkodás az esetleges szakmai hibákat (túltartás, helytelen fajajmegválasztás) is pufferozza, az erdő „összeomlását” egyedi pusztulásra korlátozza.

A terepi bemutatók tanúsága szerint: a hagyományos módon is lehet szép állományt létrehozni, ha a kezelő részéről adott a hozzáértés, gondosság, különösen, ha a folyamatosságot egy erdészdi-nasztia biztosítja.

– Az új, többcélú elvárás teljesítéséhez a tervezésnél, kivitelezésnél az erdőrészlet szint alá kell menni, állományrészekkel is kell foglalkozni. A tájképi, esztétikai hatásra is figyelni kell.

– A zárókép (jövőkép?) egy kiritkult-kiritkított tölgyes állomány felújulását mutatta, mintegy a PS elvek alátámasztásaként. Ez nem bizonyult szerencsés választásnak. A PS elv szerint az utánpótlás fejlődése védelem (fedél) alatt történik, a tölgy – természetből adódóan – a „fedetlen fővel, subában” környezetet igényli. Ezért a bemutatott állomány idős egyedei erdőszegélybeli minőséget (göcsösség) mutattak, alatta az újulat nyomorgott (15–20 éves csemete „töre vágia” önmagát, zászols...).

A hallott elvek alapján egy kompromisszumos, természetszerűen termelő erdőgazdálkodás képe bontakozott ki, még kidolgozandó részletkérdésekkel – ahol az ördög lakozik –, így a feltárás, kíméletes közelítés stb. Az értékfa kitermelhetőségére javasolt célátmérő módszer merevnek, mechanikusnak tűnik egy ennyire körültekintő folyamat lezárásaként. (Rosszul megválasztott átmérő esetén műszaki tulajdonságaiban „visszarokhat” az állomány – a vegetatív típusú egyedek hamar elérhetik, így alig örökíthetnek, a generatív típusok viszont vígan szórhatják génjeiket.) Az értékfák hektáronkénti kis számát tekintve egyedi elbírálás (növekedés-

menet, egészségügyi állapot) is elképzelhető lenne.

A gazdasági fejlettség jól elhatárolható szintjétől a társadalmakban teret nyer a környezettel szembeni igényesség, megerősödnek a civil- és a pártkötődésű zöldmozgalmak, egyre inkább rászorítva az erdőgazdálkodókat is az ökoszemlélet érvényesítésére.

Továbbképzéssel az EU-ba

Tekintettel az Európai Unióhoz való csatlakozás felkészülési folyamatra, az Európai Unió továbbképzési, technikai segítségnyújtási programja keretében különböző témakörökben – ágazatonként – szemináriumokra kerül sor. A továbbképzéseken a tagjelölt országok képviselőinek előre megadott kérdésekből kell felkészülniük, írásban és szóban válaszolniuk, előadást tartaniuk. A továbbképzésekről emlékeztetők készülnek, melyek közül néhányat, adott esetben rövidítve, tájékoztatásul ismertetünk majd a lap hasábjain.

A TAIEX „Nemzetközi Erdészeti Továbbképzés, az Átalakulás Kihívásai” címmel és témakörben, Írországból 1999. szeptember 20–25. között, a tagjelölt országok erdészeti szakértői számára szervezett TAINEX konzultációjára, az Unió képzési programja keretében került sor a Világbank támogatásával.

A továbbképzés célja az információáramlás elősegítése – amely egyben kétoldalú – volt. Egyrészt az Unió kért előzetes részletes, megadott kérdések alapján készített beszámolót a résztvevő országok erdőgazdálkodásáról, valamint a helyszínen rendszeres feladatmegoldásokon, munkacsoportos beszámolókon keresztül a szervezők kaptak több információt.

Másrészt a tagjelölt és az átalakuló országok szakemberei számára nyújtottak tájékoztatást az Unióban lévő jelenlegi gyakorlatról, illetve nemzetközi folyamatokról.

A képzés egyaránt tartalmazott előadásokat, amelyeket részben az Európai Unió országaiból érkezett, részben más szervezetek, mint például FAO, Világbank előadói tartottak.

Az előadásokkal kapcsolatos témákban rendszeresen csoportmunkákra is sor került, ahol az elhang-

Ennek a felismerésnek szülte a Pro Silva Hungaria szakmai mozgalom. (Melynek közgyűlésén nagy számban voltak jelen a természetvédelmi hatóság alkalmazottai – úgy látszik, ők már „valamit tudnak”, jobban látják gazdasági fejlődésünk trendjét?)

Pro silva, pro naturalis silva – pro erdőkezelők!

Scholtz Péter

zottakat kellett különböző módszerekkel feldolgozni.

A képzés programja, az előadások írásos anyaga (több, mint száz oldal) a résztvevőknél megtekinthető.

A továbbképzés során kiemelésre került az európai erdészeti informatikai és kommunikációs rendszer (EFICS) szerepe, a rendszer kiépítése a tagjelölt országok számára kiemelt fontosságú feladat, amennyiben részesülni kívának a közösségi támogatásokból. Ennek a kérdésnek valószínűleg egy külön képzést rendeznek.

A szemináriumon az erdészet többfunkciós szerepének elismertetésének nehézségeit is elismerték, és arra kérték a résztvevőket, hogy a tervek, pályázatok készítésekor kellően alapszinten, közérthetően fogalmazzanak meg szakmai kérdéseket, hogy azt adott esetben a témában laikus brüsszeli tisztviselő is megértse. Az erdészet annyira szerteágazó, hogy nehéz megérteni az adminisztrációval az összefüggéseket. Pl. fenntartható erdőgazdálkodás.

Kiemelték továbbá azt is, hogy a csatlakozás várhatóan az erdészeti szektor további erősödését jelenti, hiszen a 10 jelentkező ország 34 millió hektár hasznosítható erdőt visz be a Közösségbe.

Kérdéses még az úgynevezett certifikációs ügy, amelyben az EU certifikáció szerepe sincs véglegesen eldöntve.

Probléma az EU-n belül is, hogy több helyen is foglalkoznak az erdészeti kérdésekkel.

Az erdészeti ágazat értékelésekor a faanyagtermelés jelentősége a megújítható nyersanyagforrás fontosságának megtartása mellett nem emelkedik úgy, mint az erdő más komplex szolgáltatásai.

Szedlák Tamás

EU szakértő
Erdészeti Hivatal